

Warszawa, 08-10-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

BPW.540.12.2026.EK

**Pan
Marcin Kierwiński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
e-Doręczenia**

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają sygnały dotyczące sposobu realizacji obowiązku wydawania dokumentów podróży osobom korzystającym w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony uzupełniającej, wynikającego z art. 25 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1347 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako osób korzystających z ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony, zmieniającego dyrektywę Rady 2003/109/WE oraz uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE, dalej: „rozporządzenie 2024/1347”.

Zgodnie z art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347, o ile ważne względy bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego związane z osobą korzystającą ze statusu ochrony uzupełniającej nie wymagają inaczej, właściwe organy wydają osobom korzystającym z tego statusu, które nie mogą otrzymać paszportu krajowego lub przedłużyć jego ważności, dokumenty podróży zgodne z minimalnymi normami dotyczącymi zabezpieczeń i danych biometrycznych określonymi w rozporządzeniu

Rady (WE) nr 2252/2004. Dokumenty te muszą być ważne przez okres dłuższy niż jeden rok.

Rozporządzenie 2024/1347 weszło w życie 11 czerwca 2024 r., natomiast jego przepisy znajdują zastosowanie od 1 lipca 2026 r. Jako rozporządzenie Unii Europejskiej akt ten wiąże w całości i powinien być bezpośrednio stosowany we wszystkich państwach członkowskich. Z informacji przekazywanych Rzecznikowi wynika jednak, że obowiązujące przepisy krajowe nie zostały dotychczas w pełni dostosowane do wskazanego obowiązku. W szczególności przepis art. 253 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach stanowi, że polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres jednego roku od dnia jego wydania. Przepis ten pozostaje zatem niedostosowany do wymagań przepisu art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347, stosownie do którego dokument podróży wydawany osobie korzystającej z ochrony uzupełniającej musi być ważny przez okres **dłuższy niż jeden rok**.

Jak wynika ze stanowiska przedstawionego Rzecznikowi przez Urząd do Spraw Cudzoziemców, problem ma charakter szerszy niż wyłącznie kwestia okresu ważności dokumentu podróży. Urząd wskazał, że art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347 należy odczytywać kompleksowo. Przepis ten nie tylko wymaga, aby dokument podróży wydawany beneficjentowi ochrony uzupełniającej był ważny przez okres dłuższy niż jeden rok, lecz równocześnie nakazuje, aby dokument taki był zgodny z minimalnymi normami dotyczącymi zabezpieczeń oraz danych biometrycznych określonymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2252/2004.

Urząd wskazał, że obowiązujący obecnie polski dokument podróży dla cudzoziemca nie spełnia wymogów wynikających z rozporządzenia 2252/2004. W szczególności dokument ten nie zawiera elektronicznego nośnika danych obejmującego wizerunek twarzy oraz odciski linii papilarnych posiadacza dokumentu, a przepisy ustawy o cudzoziemcach nie przewidują procedury pobierania odcisków palców od osób ubiegających się o wydanie tego dokumentu. Według Urzędu dostosowanie dokumentu do standardów unijnych wymagałoby zatem zarówno wprowadzenia nowych rozwiązań technicznych, jak i stworzenia odpowiednich podstaw ustawowych umożliwiających pobieranie oraz przetwarzanie danych biometrycznych.

W ocenie Urzędu przepisy rozporządzenia 2024/1347 nie pozwalają na oderwane stosowanie wyłącznie wymogu dotyczącego okresu ważności dokumentu.

Wydanie dokumentu ważnego przez okres przekraczający jeden rok bez jednoczesnego spełnienia wymogów dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych oznaczałoby bowiem naruszenie zarówno art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347, jak i przepisów rozporządzenia 2252/2004, do których ten przepis bezpośrednio odsyła. Z tego względu, zdaniem Urzędu, brak jest obecnie podstaw do rekomendowania wojewodom wydawania polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca na okres dłuższy niż jeden rok wyłącznie w oparciu o bezpośrednie stosowanie rozporządzenia 2024/1347.

Urząd podkreślił również, że osiągnięcie zgodności z wymogami prawa Unii Europejskiej wymaga zmian ustawowych oraz opracowania nowego wzoru dokumentu podróży odpowiadającego standardom przewidzianym dla dokumentów biometrycznych.

Obowiązujące regulacje potwierdzają, że ustawodawca przewiduje pobieranie danych biometrycznych w odniesieniu do innych dokumentów wydawanych beneficjentom ochrony międzynarodowej. Stosownie do art. 89i ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej oraz kartę pobytu wydaje się po pobraniu danych biometrycznych cudzoziemca. Ustawa definiuje ponadto dane biometryczne jako wizerunek twarzy i odciski linii papilarnych pobrane w celu umieszczenia ich w dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej w formie elektronicznej. Regulacje te nie obejmują jednak wprost dokumentu podróży wydawanego osobie korzystającej z ochrony uzupełniającej na podstawie art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347.

Powstaje w związku z tym sytuacja, w której bezpośrednio stosowany przepis prawa unijnego przyznaje osobom korzystającym z ochrony uzupełniającej, nie mogącej otrzymać lub odnowić paszportu państwa pochodzenia, prawo do otrzymania dokumentu podróży spełniającego określone standardy biometryczne i ważnego przez okres przekraczający jeden rok, podczas gdy przepisy krajowe:

1. przewidują dla polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca wyłącznie roczny okres ważności;
2. nie dostosowują istniejącego trybu wydawania polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca do szczególnych wymagań wynikających z art. 25 ust. 2 rozporządzenia 2024/1347;

3. nie zawierają przepisów przejściowych pozwalających organom administracji na jednolite oraz prawidłowe wykonywanie obowiązków wynikających z rozporządzenia 2024/1347.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że problem dotyczy osób korzystających z ochrony uzupełniającej, a więc osób, w przypadku których właściwy organ stwierdził istnienie rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy w razie powrotu do państwa pochodzenia. Niemożność uzyskania lub odnowienia paszportu nie jest w takich przypadkach zwykłą trudnością administracyjną, lecz może wynikać z charakteru udzielonej ochrony oraz obiektywnego braku możliwości korzystania z ochrony konsularnej państwa pochodzenia.

Wydawanie takiej osobie dokumentu o okresie ważności krótszym niż gwarantowany w rozporządzeniu 2024/1347 może prowadzić do nadmiernych i powtarzalnych obciążeń administracyjnych, konieczności częstego ponawiania wniosków oraz ponoszenia związanych z tym kosztów. Może również ograniczać możliwość odbywania podróży, utrzymywania więzi rodzinnych, podejmowania aktywności zawodowej lub edukacyjnej oraz korzystania z praw związanych z legalnym pobytem na terytorium państwa członkowskiego.

Niepokój budzi przy tym brak informacji o przygotowaniu odpowiednich zmian legislacyjnych oraz rozwiązań przejściowych. Brak takich rozwiązań po rozpoczęciu stosowania rozporządzenia może prowadzić do niejednolitej praktyki wojewodów, wydawania dokumentów o rocznym okresie ważności albo faktycznego wstrzymywania rozpoznawania wniosków z powodu braku odpowiedniej infrastruktury i podstawy prawnej do pobierania danych biometrycznych.

Rzecznik dostrzega przedstawione przez Urząd do Spraw Cudzoziemców uwarunkowania prawne i techniczne związane z wdrożeniem wymogów rozporządzenia 2024/1347. Okoliczności te potwierdzają potrzebę pilnego podjęcia działań legislacyjnych. Brak odpowiednich zmian prawa krajowego rodzi bowiem sytuację, w której osoby korzystające z ochrony uzupełniającej nie mogą w pełni korzystać z uprawnienia przyznanego im bezpośrednio przez prawo Unii Europejskiej, zaś organy administracji pozbawione są instrumentów pozwalających na prawidłową realizację obowiązków wynikających z tego prawa.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie pilnego podjęcia

inicjatywy legislacyjnej usuwającej wskazaną niespójność oraz o wprowadzenie, do czasu wejścia w życie odpowiednich zmian, jednolitych rozwiązań przejściowych zapewniających osobom korzystającym z ochrony uzupełniającej rzeczywistą możliwość uzyskania dokumentu podróży zgodnego z przepisami prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/